

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport
Thermische verwerking van OF brandstof
in een wervelbedketel te Wijster

16 juli 2002

1264-22

ISBN 90-421-1012-0
Utrecht, Commissie voor de milieueffectrapportage.

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING.....	1
2. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES.....	1
3. PROBLEEMSTELLING, DOEL EN BESLUITVORMING.....	2
3.1 Probleemstelling.....	2
3.2 Doel.....	3
3.3 Besluitvorming.....	3
4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN.....	4
4.1 Algemeen.....	4
4.1.1 Voorgenomen activiteit.....	4
4.1.2 Alternatieven.....	4
4.1.3 Referentiealternatieven.....	4
4.1.4 Meest milieuvriendelijk alternatief (mma).....	5
5. BESTAANDE MILIEUTOESTAND EN AUTONOME ONTWIKKELING EN GEVOLGEN VOOR HET MILIEU	5
5.1.1 Water.....	5
5.1.2 Verkeer.....	5
5.1.3 Reststoffen.....	5
6. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN.....	6
7. LEEMTEN IN INFORMATIE	6
8. EVALUATIEPROGRAMMA	6
9. VORM EN PRESENTATIE	6
10. SAMENVATTING VAN HET MER.....	7

1. INLEIDING

Essent Milieu Wijster (EMW) is voornemens om een opgewerkt residu uit de mechanische voorscheiding van huishoudelijk en bedrijfsafval, de zogenaamde Organische Natte Fractie (ONF), thermisch te verwerken in een nieuw te bouwen wervelbedketel. Het gaat om een hoeveelheid van circa 125.000 ton brandstof opgewerkte ONF per jaar. De voorgenomen verwerking is mede gebaseerd op de resultaten van een milieueffectrapportage (m.e.r.) voor de systeemkeuze van ONF-verwerking dat in 2001 is afgerond. De voorgenomen activiteit wordt uitgevoerd op het terrein van EMW te Wijster. Op grond van de categorie C18.4 van het Besluit m.e.r. is deze activiteit m.e.r.-plichtig. De m.e.r.-plicht is gekoppeld aan de vergunningverlening in het kader van de Wet milieubeheer. Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe zijn bevoegd gezag.

Bij brief van 27 mei 2002 is de Commissie voor de m.e.r. in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over de richtlijnen voor het milieueffectrapport (MER)¹. De m.e.r.-procedure ging van start met de kennisgeving van de startnotitie in de Staatscourant 29 mei 2002².

Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.³. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd. Het doel van het advies is om aan te geven welke informatie het MER moet bevatten om het mogelijk te maken het milieubelang volwaardig in de besluitvorming mee te wegen. De Commissie heeft geen inspraakreacties en adviezen via het bevoegd gezag ontvangen.

De Commissie is van mening dat de startnotitie al veel relevante informatie bevat voor de op te stellen richtlijnen. Daarom richt dit advies zich vooral op die onderwerpen die in de vast te stellen richtlijnen nog nader aan de orde moeten komen. Onderwerpen die reeds goed in de startnotitie zijn behandeld komen in dit advies niet verder aan bod.

2. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

In aanvulling op de startnotitie vraagt de Commissie in dit advies aandacht voor een aantal punten:

Samenstelling input

In het MER dient duidelijk te worden aangegeven welke samenstelling de ONF heeft en welke andere stromen men verwacht te gaan verwerken.

¹ Zie bijlage 1.

² Zie bijlage 2.

³ De samenstelling hiervan is gegeven in bijlage 3.

Rendementseis van het LAP

In de startnotitie wordt betoogd dat de voorgenomen installatie niet zou hoeven voldoen aan de rendementseis van 30% zoals die is vastgesteld in het recent verschenen Landelijk Afvalstoffenbeheers Plan (LAP). Naar de mening van de Commissie ligt het in de verwachting dat het LAP op deze manier wordt aangepast maar is dit vooralsnog niet vastgelegd. De Commissie adviseert daarom de beleidsmatige aansluiting verder uit te werken. Daarnaast adviseert de Commissie dat in het MER duidelijk aangegeven wordt wat de reden is dat deze rendementseis niet gehaald wordt en wat de afwijking hiervan is.

Rookgasreiniging

In de startnotitie wordt aangegeven dat gekozen wordt voor een droge rookgasreiniging. De argumentatie voor een droge rookgasreiniging staat naar de mening van de Commissie ter discussie. Daarom adviseert zij zowel de natte als de droge rookgasreiniging in het MER uit te werken als volledige alternatieven.

Samenvatting

Het is belangrijk dat de informatie uit het MER voor een ieder toegankelijk is. In de praktijk blijkt dit regelmatig niet het geval te zijn. Een goede samenvatting kan een zeer belangrijke bijdrage leveren aan de overdracht van informatie. Om deze reden zal de Commissie, meer dan tot nu toe het geval was, bij haar oordeel over het MER de inhoud en presentatie van de informatie in de samenvatting meewegen.

3. PROBLEEMSTELLING, DOEL EN BESLUITVORMING

3.1 Probleemstelling

In de startnotitie is het probleem duidelijk weergegeven. Het is in de toekomst niet meer mogelijk om ONF te storten. Daarom wordt gekozen voor een structurele verwerkingsmethode. In de startnotitie wordt aangegeven wat de argumenten zijn om te kiezen voor het verbranden via een wervelbedketel. Daarvoor is het MER gebruikt waarin de verschillende verwerkingstechnieken tegen elkaar zijn afgezet. De Commissie vindt de keuze voor de techniek van de wervelbedketel voldoende onderbouwd. Te meer daar in het systeemkeuze MER voor de verwerkingstechnieken duidelijk werd⁴ dat methoden E, F en G qua milieueffecten nauwelijks onderlinge verschillen vertoonden. Met name de financiële aspecten zorgden toen voor een verschil in prioriteitsvolgorde. Deze prioriteitenvolgorde gaf duidelijk aan dat bijstoken economisch veel rendabeler was dan het verbranden via een wervelbedketel. Nu wordt in de startnotitie aangegeven dat dit economisch voordeel vanwege onder andere het kolenconvenant niet meer aanwezig is. De Commissie adviseert in het MER dit argument verder uit te werken.

In het MER zal moeten worden aangegeven waaruit de input bestaat, dit betekent dat de samenstelling van de ONF en hoeveelheid per deelstroom moet

⁴ Zie tabel 2.1 op blz. 6 van de startnotitie.

worden aangegeven, maar dat ook moet worden aangegeven welke andere stromen⁵, voor zover het gaat om substantiële hoeveelheden, men in de installatie wil verwerken.

3.2 Doel

In de startnotitie wordt aangegeven dat het doel is het thermisch verwerken van de ONF fractie afkomstig uit de GAVI, en de opwerking en thermische verwerking van de organische residuen uit andere scheidingsinstallaties van EMW te Wijster. Het gaat om maximaal 125.000 ton OF per jaar. De vrijkomende energie wordt ingezet voor toepassing binnen de bestaande installaties, met name de GAVI.

3.3 Besluitvorming

Naast het in de startnotitie genoemde beleidskader dient niet alleen te worden getoetst of de activiteit voldoet aan het BLA, maar dient ook te worden aangegeven hoe de werkelijke emissies zich verhouden tot het BLA⁶.

EMW claimt dat zij invulling geeft aan doelstellingen met betrekking tot CO₂-reductie en duurzame energie. Gezien de huidige discussie over de duurzaamheid van verschillende vormen van energie uit afval en biomassa is het de vraag of in de toekomst energie uit OF gerekend zal worden tot duurzame energie. De Commissie adviseert in het MER aan te sluiten bij de op dat moment gehanteerde definitie voor duurzame energie van de rijksoverheid.

De Commissie adviseert dat de doelstelling van de initiatiefnemer in een breder kader wordt toegelicht. Dat betekent dat niet alleen moet worden gekeken naar het minder verstoken van fossiele energiebronnen waarbij CO₂ wordt vermeden, maar dat ook de CO₂ winst die in alternatieve toepassingen, beschreven in de systeemkeuze MER, gerealiseerd had kunnen worden dient te worden gepresenteerd.

In de startnotitie⁷ stelt EMW dat de rendementseis van 30%, weergegeven in het ontwerp Landelijk Afvalbeheersplan (LAP), niet van toepassing is. Na bezorging van de Nota van aanpassing LAP 2002-2012⁸ gaat de Commissie ervan uit dat deze stelling gerechtvaardigd is. Echter een definitief besluit over het LAP is nog niet genomen. Daarom adviseert de Commissie ontwikkelingen omtrent dit aspect nauwlettend te volgen. De Commissie adviseert daarom de beleidsmatige aansluiting verder uit te werken. Daarnaast adviseert zij dat in het MER duidelijk wordt aangegeven wat de reden is dat deze rendementseis niet wordt gehaald en wat de afwijking hiervan is.

⁵ Zie ook blz. 7 van de startnotitie waarin wordt vermeld dat de installatie zich niet zal beperken tot de ONF afkomstig uit de GAVI.

⁶ Zie ook blz. 18 van de startnotitie die aangeeft dat het BLA per ultimo 2002 wordt vervangen door het Besluit verbranding afvalstoffen BVA. De emissie-eisen blijven in grote lijnen onveranderd ten opzichte van het BLA.

⁷ Zie blz. 12.

⁸ Hierin wordt vermeld dat de passages in het LAP over de rendementseis van 30% worden geschrapt.

4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

4.1 Algemeen

In de startnotitie wordt uiteengezet welke alternatieven mogelijk zijn en hoe de voorgenomen activiteit eruit ziet. Toch blijft nog een aantal onduidelijkheden bestaan. Deze worden in de volgende paragrafen behandeld.

4.1.1 Voorgenomen activiteit

In het MER dient het volgende op de startnotitie te worden aangevuld:

- bepalingsmethode van de CO₂-emissiewinst;
- verwerkingsmethode van ONF naar OF;
- definitie en berekening van rendement van wervelbed;
- hoe wordt de benodigde warmte nu opgewekt en wat zijn de warmteafzetmogelijkheden, met andere woorden wat is het rendement (vermeden effecten);
- analyse van de aard en hoeveelheid reststoffen, mede in relatie tot de eerder geproduceerde hoeveelheid en soort reststoffen;
- afzetmogelijkheden voor reststoffen;
- jaarvrachtberekening van emissies.

4.1.2 Alternatieven

In de startnotitie worden een aantal alternatieven genoemd voor de keuze van de wervelbedtechniek. Aangegeven wordt dat de verschillende technieken niet als alternatieven worden beschouwd, maar dat een van deze technieken in het MER nader zal worden uitgewerkt. De Commissie adviseert om bij de keuze van de wervelbedtechniek een korte beschouwing te geven over de andere wervelbedtechnieken waarbij met name wordt nagegaan of deze beter scoren ten aanzien van de milieueffecten. Indien de andere wervelbedtechnieken niet beter scoren hoeven deze niet verder te worden uitgewerkt in het MER.

In de startnotitie wordt aangegeven dat gekozen wordt voor een droge rookgasreiniging. De argumentatie voor een droge rookgasreiniging staat naar de mening van de Commissie ter discussie. Daarom adviseert zij zowel de natte als de droge rookgasreiniging in het MER uit te werken als volledige alternatieven. Daarbij dienen met name aspecten als energieverbruik, afvallozingen, emissieniveaus en hoeveelheid en soort reststoffen te worden vergeleken.

De Commissie adviseert alternatieven uit te werken voor warmteafzet mogelijkheden of combinaties hiervan. Daarbij moet duidelijk worden aangegeven welke afzet (zeker) te realiseren is. Hiermee wordt het rendement van de installatie bepaald.

4.1.3 Referentiealternatieven

In de startnotitie worden twee referentiealternatieven genoemd. De Commissie gaat ervan uit dat voor een goede vergelijking wordt uitgegaan van eenzelfde verwerkingshoeveelheid.

4.1.4 Meest milieuvriendelijk alternatief (mma)

In de startnotitie wordt aangegeven dat het mma in beginsel de combinatie is van de voorgenomen activiteit en de uitvoeringsvarianten, die de beste mogelijkheden bieden voor bescherming van het milieu.

De Commissie adviseert met name de volgende aspecten mee te nemen in de ontwikkeling van het mma:

- optimalisatie van rendement (waarbij getracht wordt de 30 % te halen);
- optimalisatie van warmteafzet;
- optimalisatie van rookgasreiniging;
- minimalisatie van storten reststoffen;
- maximaal hergebruik reststoffen.

5. BESTAANDE MILIEUTOESTAND EN AUTONOME ONTWIKKELING EN GEVOLGEN VOOR HET MILIEU

In de startnotitie wordt aangegeven dat voor de bestaande toestand met name de bestaande emissies vanuit de EMW-inrichting naar lucht, geur, water, geluid zullen worden beschreven. Voor de effecten wordt aangegeven dat de emissies naar lucht, water, geluid, energieverbruik, verkeer, visuele aspecten en externe veiligheid zullen worden behandeld. Per aspect geeft de Commissie zo nodig nog aanvullingen naast datgene dat reeds in de startnotitie wordt aangegeven. Daarbij is het belangrijk zowel voor de bestaande toestand en autonome ontwikkeling als voor de gevolgen dezelfde aspecten te hanteren, zodat vergelijking mogelijk is.

Tevens adviseert de Commissie de te onderzoeken aspecten zoveel mogelijk te kwantificeren. De Commissie gaat ervan uit dat alle aspecten ook voor beide referentiesituaties worden beschreven.

5.1.1 Water

Indien er sprake is van een substantiële waterlozing (bijvoorbeeld bij toepassing natte gaswasser) dient te worden aangegeven waar en hoe deze gereinigd zal worden en wat de emissies zijn na reiniging.

5.1.2 Verkeer

Ten opzichte van hetgeen in de startnotitie hierover vermeld staat, adviseert de Commissie het aspect meer te kwantificeren, bijvoorbeeld door het verschil in aantal vrachtwagen bewegingen aan te geven.

5.1.3 Reststoffen

In het MER moet een heldere argumentatie staan over de verwachte kwaliteit van de assen. Gezien de relatief geringe omvang (ten opzichte van AVI bodemas) moet beargumenteerd worden welke reële afzetmogelijkheden er bestaan of dat wordt gedacht aan menging met AVI bodemas.

6. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN

De milieueffecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven moeten onderling én met de referentie worden vergeleken. Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de mate waarin, dan wel de essentiële punten waarop, de positieve en negatieve effecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven verschillen. Vergelijking moet bij voorkeur op grond van kwantitatieve informatie plaatsvinden.

Bij de vergelijking moeten de doelstellingen en de grens- en streefwaarden van het milieubeleid worden betrokken.

Hoewel dit geen verplicht deel van het MER uitmaakt, beveelt de Commissie aan een indicatie te geven van de kosten van de verschillende alternatieven.

7. LEEMTEN IN INFORMATIE

Het MER moet aangeven over welke milieuaspecten geen informatie kan worden opgenomen vanwege gebrek aan gegevens. Deze inventarisatie moet worden toegespitst op die milieuaspecten, die (vermoedelijk) in verdere besluitvorming een belangrijke rol spelen. Op die manier kan worden beoordeeld, wat de consequenties moeten zijn van het gebrek aan milieuinformatie. Beschreven moet worden:

- welke onzekerheden zijn blijven bestaan en wat hiervan de reden is;
- in hoeverre op korte termijn zou kunnen worden voorzien in de leemten in informatie;
- hoe ernstig leemten en onzekerheden zijn voor het te nemen besluit;
- de consequenties die leemten en onzekerheden hebben voor het besluit.

8. EVALUATIEPROGRAMMA

Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe moet bij het besluit aangeven op welke wijze en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen. Het verdient aanbeveling, dat EMW in het MER reeds een aanzet tot een programma voor dit onderzoek geeft, omdat er een sterke koppeling bestaat tussen onzekerheden in de gebruikte voorspellingsmethoden, de geconstateerde leemten in kennis en het te verrichten evaluatieonderzoek. Hierbij kan natuurlijk gebruik worden gemaakt van de in het kader van de Wm-vergunning verplichte monitoringsprogramma.

9. VORM EN PRESENTATIE

Bijzondere aandacht verdient de presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven. De onderlinge vergelijking dient bij voorkeur te worden gepresenteerd met behulp van tabellen, figuren en kaarten. Voor de presentatie beveelt de Commissie verder aan om:

- het MER zo beknopt mogelijk te houden, onder andere door achtergrondgegevens (die conclusies, voorspellingen en keuzen onderbouwen) niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst bij het MER op te nemen;
- bij gebruik van kaarten recent kaartmateriaal te gebruiken, topografische namen goed leesbaar weer te geven en een duidelijke legenda erbij te voegen.

10. SAMENVATTING VAN HET MER

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- de hoofdpunten voor de besluitvorming;
- de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- de belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- de vergelijking van de alternatieven en de argumenten voor de selectie van het mma en het voorkeursalternatief;
- belangrijke leemten in kennis.